

כיצד התגבשה המדיניות הישראלית והאמריקאית כלפי תוכנית הגרעין האיראנית?

01.01.2024 | ד"ר רפאל בן לוי | written by

אנו שמחים להודיע על פרסום ספרו של עמיתנו, ד"ר רפאל בן לוי, בנושא המדיניות הישראלית והאמריקאית כלפי תוכנית הגרעין האיראנית בהוצאה אקדמית Routledge.

על הספר:

ארצות הברית וישראל הן שתי המדינות הפעילות ביותר במאמץ הבינלאומי להתנגד לשאיפות של איראן בתחום הגרעין. עם זאת, האסטרטגיות שננקטו על ידי כל אחת מהמדינות הללו השתנו פעמים רבות לאורך העשורים האחרונים. ספר זה בוחן כיצד אסכולות שונות בתוך כל מדינה עיצבו את החלטות המרכזיות בסוגיה זו. בהסתמך על ראיונות רבים שנערכו עם פקידיים בכירים לשעבר בכל מדינה וכן מספרי זיכרונות של מנהיגים, ספר זה מתאר תחילה בפירוט את מערכות האמונות של האסכולות המתחרות בכל מדינה ולאחר מכן מנתח את החלטות המפתח במדיניות כלפי תוכנית הגרעין האיראנית, תוך בחינה קפדנית של השאלה באיזו המידה אמונות אלו השפיעו על המדיניות אל מול לחצים חומריים-חיצוניים. ניתוח מעמיק זה של המחלוקות והדילמות הפנימיות בתוך ההנהגה הלאומית של שתי המדינות הבולטות ביותר במאמץ למנוע איראן גרעינית מהווה מדריך חיוני עבור חוקרים וקובעי מדיניות שיתמודדו בהכרח עם דילמות דומות בגשתם אל אתגר מתמשך זה וכן עם מקרים נוספים של תפוצת נשק גרעיני ברחבי העולם.

המלצות:

מאיר בן-שבת, ראש מכון משגב, על הספר: "ד"ר בן לוי מספק ניתוח מעמיק של אינטרסים ושיקולים שעמדו לנגד עיניהם של המתדיינים הישראלים והאמריקנים. זהו ספר חובה לעוסקים בקביעת מדיניות ולחוקרים כאחד!"

פרופ' רוברט ליבור, אוניברסיטת ג'ורג'טאון בווישינגטון, על הספר: "ספרו של ד"ר בן לוי מהווה תרומה חשובה לספרות על קבלת החלטות, תרבות אסטרטגית, השפעת רעיונות על מדיניות חוץ ולהבנתנו את התגובות השונות לתוכנית הגרעין האיראנית. זוהי עבודה חשובה ומקורית, במיוחד במתן הסבר להחלטות המדיניות שהתקבלו על ידי מנהיגי ארה"ב וישראל."

מתוך הפרק האחרון של הספר:

"הנסיבות הנוכחיות מעלות את השאלה האם אי פעם ניתן לעצור מדינה שנחושה להשיג נשק גרעיני. אכן, המקרה של צפון קוריאה הוא דוגמה לכישלון במניעת תוצאה זו. מהצד השני, המקרים של עיראק, סוריה ולוב מספקים דוגמאות למניעת תפוצה גרעינית מוצלחת, על ידי תקיפות צבאיות בשתי הראשונות, ועל ידי האיום המרומז של פעולה צבאית באחרונה. זה מצביע על כך שהמדיניות היחידה שיכולה למנוע ממדינה שנחושה להשיג נשק גרעיני היא נכונות להשתמש בכוח. עם זאת, משטר של סנקציות כואבות, יחד עם איום אמין בכוח והצבת קו אדום ברור, עלולים להחליש את הנחישות והנכונות של אותה המדינה לנסות לחצות את הסף. זה למעשה ההבדל בין צפון קוריאה לאיראן. עבור צפון קוריאה, מהסיבות שפורטו לעיל, לא ארה"ב ולא דרום קוריאה היו מוכנות להציב איום אמין של מתקפת מנע וצפון קוריאה הבינה זאת. עבור איראן, לעומת זאת, היא עמדה מול איום כזה, תחילה בשנות ה-2000 מצד ארצות הברית, לאחר הפלישות לאפגניסטן ועיראק, ובשנות ה-2010 מצד ישראל. אטען שהסיבה שאיראן עדיין לא חצתה את הסף למרות עשרות שנים של פיתוח יכולות ההעשרה היא בגלל פעולות העיכוב החשאיות של ישראל, משטר הסנקציות המאקרו-כלכליות חסר התקדים, ובעיקר, האיום האמין המתמשך של ישראל בפעולה צבאית."

קישור לעמוד הספר באתר ההוצאה.